

2 भारतभ्रमणे आगतः मौरिशसस्य राष्ट्रपतिः धरमबीरगोखले विजयवाडानगरस्य प्रमुखमन्दिराणां भ्रमणं कृतवान्

3 शिमला-नगरस्य शाक-विपण्यां, हमीरपुरस्य पुरातन-बस-स्थानके च व्यापार-केन्द्राणि निर्मितानि भविष्यन्ति - मुख्यमंत्री सुक्कुः

6 अद्वैतविद्यामन्दिरे संस्कृतसम्भाषण-शिबिरस्य समापनसमारोहः

सोमनाथमन्दिरस्य गतशताधिकवर्षाणाम् अस्तित्वं देशस्य सुदृढसंस्कृतेः भावं प्रतिबिम्बयति- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - सोमनाथमन्दिरस्य गतशताधिकवर्षाणाम् अस्तित्वं देशस्य सुदृढसंस्कृतेः भावं प्रतिबिम्बयति इति प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदीना उक्तम्। सः अवदत् यत्, पुनः आक्रमणेषु, विपदेषु च सत्सु अपि सोमनाथमन्दिरं निरन्तरं उन्नतं वर्तते। षड्विंशत्यधिकैकशततमे वर्षे जाते सोमनाथ-देवालयस्य उपरि प्रथम-आक्रमणस्य सहस्रवर्षाणां ऐतिहासिक अवसरे ओपी-एड् इत्यस्मिन् निदर्शनं कुर्वन् प्रधानमन्त्री उक्तवान्, सोमनाथ-शब्दं श्रुत्वा जनानां हृदयेषु मनसिषु च अभिमानस्य अनुभूतिः भवति। सः अवदत् यत्, एतत् देशस्य आत्मायाः नित्यघोषः अस्ति तथा च एतत् भव्यं मन्दिरं देशस्य पश्चिमतटे गुजरातराज्ये प्रभासपाटने स्थितः अस्ति। सोमनाथ मन्दिरस्य जीर्णोद्धारार्थं योगदानकर्तृणां प्रयत्नानां प्रशंसां कुर्वन् प्रधानमन्त्री अवदत् यत्, पुनः प्रतिष्ठापितं मन्दिरं भक्तानां कृते उद्घाटनानन्तरं षड्विंशत्यधिकद्विसहस्रतमे वर्षे पञ्चसप्तति वर्षाणि पूरयित्वा अन्यं महत्त्वपूर्णं लक्ष्यं प्राप्स्यति। प्रधानमन्त्री मोदी अवदत् यत् षड्विंशत्यधिकैकसहस्रतमे तमे वर्षे जनवरीमासे महमूदः गजनी-इत्येषः अस्य मन्दिरस्य उपरि आक्रमणं कृतवान्, हिंसात्मकेन बर्बरं च आक्रमणेन आस्थायाः सभ्यतायाः च महान् प्रतीकं नाशयितुं प्रयतितवान्। श्रीमोदिना दृश्य-श्रव्य-माध्यमेन उक्तं यत्, सहस्रवर्षाणाम् अनन्तरं अपि, सोमनाथस्य वैभवं पुनः स्थापयितुं असंख्य-प्रयत्नैः इदं मन्दिरं अद्यापि तथैव-वैभवयुतं वर्तते। अत्रान्तरे,

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी रविवारे गुजरात स्थितस्य सोमनाथमन्दिरस्य भ्रमणं करिष्यति। एकः अधिकारी अवदत् यत् सोमनाथस्य स्वाभिमान-पर्व स्मरणाय सोमनाथे वर्षपर्यन्तम् कार्यक्रमणाम् आयोजनस्य योजना निर्मिता अस्ति। षड्विंशत्यधिक द्विसहस्रतमे वर्षे सोमनाथस्य उपरि प्रथमस्य आक्रमणस्य एकसहस्रवर्षाणि जातानि। सोमनाथे जनवरीमासस्य अष्टम दिनाङ्कादारभ्य एकादश दिनाङ्कपर्यन्तं नैके आध्यात्मिक-सामाजिक-कार्यक्रमाः आयोजिताः भविष्यन्ति।

सोमनाथस्य मन्दिरस्य प्राणप्रतिष्ठा-समये प्रथमराष्ट्रपतेः डा. राजेन्द्रप्रसादस्य परिकल्पना अधुना प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे परिपूर्णा भविष्यति।

भाजपेति दलेन उक्तं यत् ऐतिहासिकस्य सोमनाथस्य मन्दिरस्य प्राणप्रतिष्ठा-समये प्रथमराष्ट्रपतेः डा. राजेन्द्रप्रसादस्य परिकल्पना अधुना प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे परिपूर्णा भविष्यति। नवदिल्ल्याः दलस्य-मुख्यालये वार्ताहर-सम्मेलनं सम्बोधयन् दलस्य प्रवक्ता डा. सुधांशु त्रिवेदी अवदत् यत्, भारतं समृद्धिं प्रति गच्छन् अस्ति, अधुना देशः विश्वस्य चतस्रः बृहत्तमार्थव्यवस्था अभवत्।

सर्वोच्चन्यायालयेन विंशत्यधिक-द्विसहस्र तमवर्षस्य दिल्ली-प्रदर्शन षड्यन्त्र-प्रकरणे उमर-खालिद तथा शरजील-इमाम इत्युभौ प्रतिभूतिः प्रदातुं निराकृता, पीठेन अन्यान् पञ्चाभियुक्तान् प्रकरणेऽस्मिन् प्रतिभूतिः प्रदत्ता

हिमसंस्कृतवार्ता: - सर्वोच्चन्यायालयेन विंशत्यधिक-द्विसहस्र तमवर्षस्य दिल्ली-प्रदर्शन षड्यन्त्र-प्रकरणे उमर-खालिद तथा शरजील-इमाम इत्युभौ प्रतिभूतिः प्रदातुं निराकृता, न्यायालयेन उक्तं यत् अभियुक्तानां विरुद्धं अनलांफुल एक्टिविटीज प्रिवेंशन एक्ट (यू. ए. पी. ए.) इत्यधिनियमस्य अन्तर्गतं प्रथमदृष्ट्या प्रकरणम् आसीत्। परन्तु, न्यायाधीशः अरविन्दकुमारः तथा न्यायाधीशः एन. वी. अञ्जुरिया इत्येतयोः पीठेन अन्यान् पञ्चाभियुक्तान् गुल्फिश फातिमा, मीरान् हैदर, शिफा उर् रहमान्, सलीम् खान्, शादाब् अहमद् इत्येतान् प्रकरणे प्रतिभूतिः प्रदत्ता।

विदेशमन्त्री डा. एस. जयशङ्करः अद्य फ्रान्स् देशं सम्प्राप्तवान्। सः पैरिस्-नगरे फ्रान्स्-देशस्य नेतृत्वेण सह मिलित्वा वार्तालापं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - विदेशमन्त्री डा. एस. जयशङ्करः फ्रान्स् देशं सम्प्राप्तवान्। सामाजिकान्तर्जालीये सन्देशे डा. जयशङ्करः अवदत् यत्, सः पैरिस् नगरे भारत-फ्रान्स्-देशयोः मध्ये 'से क्वि से ट्रेम् वोवन् स्टोरीस्' इति प्रदर्शनीम् अपश्यत्। सः अवदत् यत्, एतत् भारतस्य वस्त्र-परम्परा, ज्ञान-वैभव, सृजनात्मकतां च प्रदर्शयति तथा च द्वयोः देशयोः मध्ये दृढ-सांस्कृतिक-सम्बन्धस्य स्मारकं च अस्ति। स्वयात्रायाम् डा. जयशङ्करः पैरिस्-नगरे फ्रान्स्-देशस्य नेतृत्वेण सह मिलित्वा स्व-समकक्षीयेण जीन् नोएल बैरोड् इत्यनेन सह वार्तालापं करिष्यति।

सुभाषितम्

सर्वस्तरतु दुर्गाणि,
सर्वो भद्राणि पश्यतु।
सर्वः कामानवाप्नोतु,
सर्वः सर्वत्र नन्दतु।
(विक्रमोर्वशीयम्- ०५/३९)

अर्थात्- सभी कठिनाइयों को पार करें, सभी कल्याण ही कल्याण देखें, सभी की मनोकामनाएं पूरी हों तथा सभी प्रत्येक परिस्थिति में आनन्द की प्राप्ति करें।

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य एकवर्षस्य सदस्यता

900 ₹

One year subscription to the daily Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message saying hello on the number below.

7876636263

सूचना - हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते, राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे

कस्बा कोटला जिला कांगडा हि.प्र.

पत्रव्यवाहकसंकेतः-१७७१११

संकेतः- प्रवन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

गोवाराज्ये भारतीयतटरक्षक दलस्य प्रथमम् स्वदेशीरूपेण परिकल्पितं निर्मितं च प्रदूषणनियन्त्रण-नौकायानं समुद्र-प्रतापम् अधिकृतवान् - रक्षामंत्री राजनाथसिंहः
हिमसंस्कृतवार्ता: - रक्षामंत्री राजनाथसिंहः गोवाराज्ये भारतीयतटरक्षक दलस्य प्रथमम् स्वदेशीरूपेण परिकल्पितं निर्मितं च प्रदूषणनियन्त्रणनौकायानं समुद्र-प्रतापम् अधिकृतवान्। समुद्र-प्रतापस्य कार्यारंभे रक्षामन्त्रिणा देशस्य सामूहिक संकल्पस्य, समुद्रीय-विश्वासस्य च प्रतीकरूपेण अस्य पोतस्य प्रशंसा कृतम्।

भारतभ्रमणे आगतः मॉरिशसस्य राष्ट्रपतिः धरम्बीरगोखले विजयवाडानगरस्य प्रमुखमन्दिराणां भ्रमणं कृतवान्

मॉरिशसस्य राष्ट्रपतिः धरम्बीरगोखले विजयवाडानगरस्य इन्द्रकीलाद्वीस्थस्य श्रीकनकदुर्गादेवीमन्दिरस्य दर्शनं कृतवान्। दर्शनानन्तरं मन्दिरपुरोहितैः गोखलेमहोदयाय देवीप्रतिमा, अर्पणं च प्रदत्तम्। तदनन्तरं राष्ट्रपतिगोखले गुटूरमण्डलस्य मङ्गलागिरीनगरस्य श्रीलक्ष्मीनरसिंहस्वामीमन्दिरस्य दर्शनं कृतवान्। भार्यया सह देव्या विशेषं प्रार्थनां कृतवान्। मुख्यपुरोहितैः पारम्परिकपूर्णाकुम्भेन दम्पत्योः स्वागतं कृतम्।

केन्द्रीयमन्त्री मनोहरलालः जम्मू-कश्मीरे पाकलदुल, किरु, क्वारविद्युत्परियोजनानां निरीक्षणं कृतवान्

केन्द्रीयशिक्षामन्त्री धर्मेन्द्रप्रधानेन नवीदिल्लीनगरे खतबात-ए-मोदी - लालकिला इत्यस्य फसील इत्यस्य पुस्तकस्य विमोचनं कृतम्। सामाजिकमाध्यमे सन्देशमध्ये प्रधानमहोदयेन उक्तं यत् एतत् पुस्तकं

२०१४ तः २०२५ पर्यन्तं प्रधानमन्त्री मोदी इत्यस्य स्वातन्त्र्यदिवसस्य भाषणानां संकलनम् अस्ति। सः अवदत् यत् एतेषु भाषणेषु प्रधानमन्त्री मोदी इत्यस्य कार्यशैल्याः प्रमुखतया वर्णनं भवति, यत् "सबका साथ, सबका विकासः, सबका प्रयासः च" इति सिद्धान्तेषु आधारितम् अस्ति सः अपि अवदत् यत् अस्मिन् पुस्तके अन्योदयः, स्वच्छभारत-अभियानम्, राष्ट्रहितसम्बद्धाः अन्ये च बहवः महत्त्वपूर्णाः विषयाः अपि सन्ति। उर्दूभाषायाः प्रचारार्थं राष्ट्रियपरिषद्द्वारा प्रकाशितस्य प्रधानमन्त्रिणः भाषणानां संकलनं पुस्तकम् अस्ति।

आन्ध्रप्रदेशे ओएनजीसी-संस्थायाः मोरी-५-कूपात् अनिलसावः, मुख्यमन्त्री एन.चन्द्रबाबू नायडुः स्थितेः समीक्षां कृतवान्

आन्ध्रप्रदेशस्य कोनासीमामण्डले कार्यरतस्य ओएनजीसी-तैलकूपात् अनिलसावस्य सूचना प्राप्ता। कोनासीमामण्डलस्य इरासुमण्डाग्रामे

कृष्णगोदावरीबेसिनस्थितस्य मोरी-५ कूपस्य उत्पत्तिः अभवत्। मुख्यमन्त्री एन.चन्द्रबाबूनायडुः ओएनजीसीस्थले अनिलसावानन्तरं स्थितिं समीक्षितवान्। सः मन्त्रिभिः के.अचन्नाडु, वी.सुभाष इत्यादिभिः वरिष्ठैः अधिकारिभिः सह चर्चा कृतवान्। अधिकारिणः तस्मै प्रचलितानां उद्धार-राहत-कार्यक्रमानाम् विषये अवगतवन्तः। मुख्यमन्त्री ग्रामजनानां सुरक्षां सुनिश्चित्य सुरक्षितस्थानेषु निष्कासयितुं, किमपि असुविधां निवारयितुं च अधिकारिभ्यः निर्देशं दत्तवान्। सः यथाशीघ्रं अग्निः नियन्त्रणे आनेतुम् अपि निर्देशं दत्तवान् तथा च मण्डलप्रशासनस्य ओएनजीसी-अधिकारिणां च मध्ये उत्तमसमन्वयस्य उपरि बलं दत्तवान्।

उत्तरप्रदेश-सर्वकारेण यू.पी. आरक्षिबलस्य तथा पी.ए.सी. आरक्षिबलस्य नियुक्त्यै आवेदनकर्तृभ्यः उच्च-आयु-सीमायां वर्षत्रयाणां शिथिलता-दातुं निर्णयः कृतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - उत्तरप्रदेश-सर्वकारेण सद्यः एव विज्ञापितस्य यू. पी. आरक्षिबलस्य तथा पी. ए. सी. आरक्षिबलस्य नियुक्त्यै आवेदनकर्तृभ्यः उच्च-आयु-सीमायां वर्षत्रयाणां शिथिलता-दातुं निर्णयः कृतः अस्ति। मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथस्य निर्देशानुसारं, यू. पी. नागरिक आरक्षकाणां समतुल्यस्थानानां च प्रस्तावित प्रत्यक्ष-नियुक्त्यै पञ्चविंशत्यधिक द्विसहस्रतम वर्षपर्यन्तं अधिकतम-आयु-सीमायां एकवारं त्रिवर्षाणां शिथिलता-प्रदातुं निर्णयः कृतः अस्ति। प्रत्यक्ष-नियुक्ति-पञ्चविंशत्यधिक द्विसहस्रतम इत्यस्य अन्तर्गतं आहत्य ऊनाशीत्यधिक-षट्शतोत्तर-द्वात्रिंशत्सहस्र-पदानि पूर्णन्ते।

तमिलनाडु-राज्यस्य इरोड-नगरे कृषकान् सम्बोधितवान् कृषि-कृषक-कल्याण-मन्त्रिणा शिवराजसिंह-चौहानः

हिमसंस्कृतवार्ता: - कृषि-कृषक-कल्याण-मन्त्रिणा शिवराज-सिंह-चौहानेन उक्तं यत्, पूर्वतनस्य मनरेगा-योजनायाः तुलनयां पारदर्शितां वर्धयितुं विकसितभारत-रोजगारस्य प्रत्याभूतिः तथा जीविका-मिशन (ग्रामीण) विकसितभारत-जी. राम जी. अधिनियमः प्रवर्तितः अस्ति। तमिलनाडु-राज्यस्य इरोड-नगरे कृषकान् सम्बोधयन् मन्त्री अवदत् यत्, एषा योजना लाभार्थीनां कृते पूर्वतनस्य शत दिवसात् पञ्चविंशत्यधिकैकशत दिवसानां वेतन-व्यावस्यस्य प्रत्याभूतिं करोति।

वेनेजुएला-देशे अमरीकादेशस्य कार्याचरणेषु चर्चयितुं संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षा-परिषदः आपदुपवेशनम् आयोजयिष्यति

वेनेजुएला-देशे अमरीकादेशस्य कार्याचरणेषु चर्चयितुं संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य सुरक्षा-परिषदः आपदुपवेशनम् आयोजयिष्यति। परिषदः अस्थायीसदस्यस्य कोलम्बिया-देशस्य आग्रहणानन्तरं एषा सभा आहूता, स्थायीसदस्याभ्यां चीन-रशिया-देशाभ्यां च समर्थिता अस्ति। संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य महासचिवः वेनेजुएला-देशे अमरीकादेशस्य सैन्य-कार्याचरणं, यस्य परिणामेन राष्ट्रपतिः निकोलस मदुरो इत्येषः गृहीतः, तत् असंवैधानिकम् इति वर्णितवान्। एकस्मिन् वक्तव्ये, संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य प्रवक्ता स्टीफन् दुजारिक इत्येषः अवदत् यत् अन्ताराष्ट्रियविधिनां नियमानाम् च अनादरेण महासचिवः एन्टोनियो गुटेरेसः अतीव चिन्तितः अस्ति इति।

शिमला-नगरस्य शाक-विपण्यां, हमीरपुरस्य पुरातन-बस-स्थानके च व्यापार-केन्द्राणि निर्मितानि भविष्यन्ति - मुख्यमंत्री सुखुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। शिमला-नगरस्य शाकविपण्यां प्रायः ₹४०० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन, हमीरपुरस्य पुरातनबसस्थानके च ₹१५० कोटिरूप्यकाणां मूल्यान व्यापारकेन्द्रस्य निर्माणं भविष्यति प्रमुखनगरपञ्चै जनां कृते एकस्मिन् परिसरे सर्वाणि वस्तूनि प्राप्यन्ते । शिमलानगरे एकस्य शॉपिंग परिसरस्य आधारशिला शीघ्रमेव स्थापिता भविष्यति। नगरविकासविभागेन केन्द्रसर्वकाराय ₹७०७ कोटिरूप्यकाणां योजनाः प्रदत्ताः, येषां शीघ्रमेव अनुमोदनं प्राप्तुं शक्यते। सः अवदत् यत् बड़ी-नगरस्य समीपे विश्वस्तरीयं हिमचण्डीगढ-नगरस्य विकासाय शीघ्रमेव परामर्शकः नियुक्तः भविष्यति। सोमवासरे शिमलानगरे नागरिकसंपर्ककार्यक्रमे मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् ग्रामीणक्षेत्रेषु प्रशासनिकदक्षतां वर्धयितुं ६० नगरीयस्थानीयनिकायानां संख्यां ७५ यावत् वर्धयित्वा आधारभूतसंरचना सुदृढाः क्रियन्ते। राजस्वं वर्धयितुं करसंग्रहे पारदर्शिता सुनिश्चित्य ३६ नगरीयस्थानीयसंस्थासु जीआईएस-आधारितमानचित्रणकार्यं प्रचलति। नागरिकसेवानां अंकीयकश्रमप्रक्रियायाः भाररूपेण प्रथमचरणस्य नव ऑनलाइनसेवाः आरब्धाः, येषु २.५ लक्षाधिकाः नागरिकाः पञ्जीकरणं कृतवन्तः। द्वितीयचरणस्य नव नूतनाः सेवाः योजिताः सन्ति। पञ्चदश क्लस्टर-

आधारित एकीकृतनागरिकसेवाकेन्द्राणि ₹४७.३७ कोटिरूप्यकाणां मूल्यान स्थापितानि सन्ति, येषु प्रमाणीकरणं, अनुज्ञापत्रं, उपालम्भनिवारणं, सूचनाप्रौद्योगिकीसमर्थनं, लेखाशास्त्रं, विधिपरामर्शं च एकस्याः छदेः अधः सेवाः प्रदत्ताः सन्ति अपशिष्टात् ऊर्जां जैविकं उर्वरकं च उत्पादयितुं हैदराबादस्य IICT CSIR इत्यनेन सह सहकार्यं कृत्वा बायोगैस संयंत्राणि स्थापितानि भविष्यन्ति। नगरीयस्थानीयसंस्थानां मध्ये प्रतिस्पर्धां पोषयितुं राष्ट्रियस्वच्छताक्रमाङ्कने शीर्षशतस्थानेषु स्थापितानां पुरस्कृतं भविष्यति।

चत्वारि ज्ञापनपत्राणि हस्ताक्षरितानि

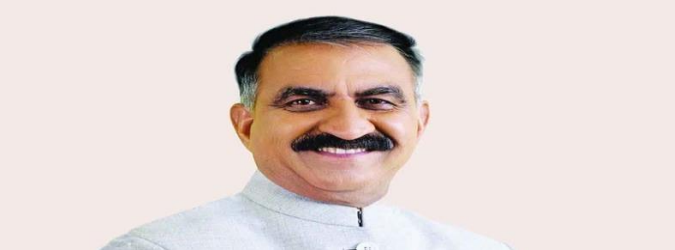
१. वैज्ञानिक औद्योगिकसंशोधनपरिषद् आवासनगरविकासनिगमेन सह सहमतिहस्ताक्षरं कृतवती।
२. वैज्ञानिक औद्योगिकसंशोधनपरिषद् हैदराबादस्य भारतीयरासायनिकप्रौद्योगिकीसंस्थया सह जैवगैससंयंत्रस्य स्थापनायै सहमतिम् अकरोत्।
३. निर्माणस्य विध्वंसस्य अपशिष्टप्रबन्धनस्य च कृते नार्वेदेशस्य कम्पन्याः सह सामान्यसेवाकेन्द्रस्य सहमतिज्ञापनं जातम्।
४. ई-गवर्नेन्स सर्विसेज इण्डिया लिमिटेड इत्यनेन सह नगरसेवाप्रदानविषये सहमतिहस्ताक्षरं जातम्।

हिमाचलप्रदेशस्य प्रथमं स्वचालितं वाहन-चालन-परीक्षा-केन्द्रं मार्च-मासान्ते सिद्धं भविष्यति, परिवहन-विभागेन सिद्धताः तीव्रीकृताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. पद्मनाभः, ऊना। हिमाचल-प्रदेशस्य हरोली-विधानसभा-क्षेत्रस्य रोड़ा-स्थाने निर्माणाधीनं राज्यस्य प्रथमं स्वचालितं वाहन-चालन-परीक्षा-केन्द्रं एतेषु दिनेषु तीव्रगत्या निर्मायते। परिवहन-विभागेन अभिहितं यत् मार्च-मासान्ते निर्माण-कार्यं सम्पूर्णं कृत्वा जन-सुविधायै समर्पितं करिष्यते। क्षेत्रीय-परिवहन-अधिकारी ऊना अशोककुमारः अवदत् यत् वाहन-चालन-परीक्षा-केन्द्रे ट्रैक-निर्माण-कार्यं अन्तिम-चरणे अस्ति। प्रायः दश-कोटि-रूप्यक-व्यये निर्मायमानस्य अस्य केन्द्रस्य निर्माणं प्रायः त्रयोदश-कनाल-भूमौ क्रियते। लोक-निर्माण-विभागात् रेखाचित्र-स्वीकृतिं प्राप्य ट्रैक-निर्माणं एकया निजी-कम्पन्या अत्याधुनिक-प्रौद्योगिक्या क्रियते। अस्य स्वचालित-वाहन-चालन-परीक्षा-केन्द्रस्य संचालनानन्तरं वाहन-चालन-परीक्षाः पूर्णतया ऑनलाइन् तथा पारदर्शी-प्रणाल्यां सम्पन्नाः भविष्यन्ति। अनेन विभागः मैनुअल-कार्य-प्रणाल्यात् मुक्तिं प्राप्स्यति, तथा केवलं नियम-कसौट्यां यः चालकः सफलः भविष्यति स एव वाहन-चालन-अनुज्ञापत्रं प्राप्स्यति। केन्द्रस्य आरम्भानन्तरं आरटीओ-अधिकारीणां मार्गेषु गत्वा वाहन-चालन-परीक्षा-ग्रहणस्य आवश्यकता न भविष्यति। केन्द्रार्थं मार्ग-परिवहन-एवम्-राजमार्ग-मन्त्रालयेन आय-व्यय-प्राक्कलनाय स्वीकृतिः अपि प्रदत्ता अस्ति।

विभिन्नविभागेषु १८० आवेदकेभ्यः सर्वकारेण करुणामूलकनियुक्त्यः प्रदत्ताः - मुख्यमंत्री सुखुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः अवदत् यत् व्यवस्थापरिवर्तनस्य उन्नयनोन्मुखस्य दृष्टिकोणस्य भाररूपेण राज्यसर्वकारेण विभिन्नविभागेषु १८० आवेदकानां कृते करुणामूलकनियुक्त्यः प्रदत्ताः सन्ति। एतेन मृतानां सर्वकारीयकर्मचारिणां परिवारेषु समये सहायता, सामाजिकसुरक्षा, सम्मानं च सुनिश्चितं अभवत्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् एताः नियुक्त्यः २०२५ तमस्य वर्षस्य अक्टोबर्-मासस्य प्रथमदिनात् ३१ दिसम्बरपर्यन्तं विशेषानुग्रहकालस्य कालखण्डे कृताः। एतेषु विभिन्नविभागेषु तृतीयश्रेण्याः ३६६, चतुर्थश्रेण्याः ६१४ (बहुकार्यकार्यकर्ता) पदानि सन्ति सः अवदत् यत् एतत् पदं राज्यसर्वकारेण मानवीयदृष्ट्या गृहीतम्, येन वर्षाणां प्रक्रियाविलम्बस्य कारणेन न्यायस्य प्रतीक्षां कुर्वन्तः परिवाराः तत्कालं आर्थिकसहायतां प्राप्य स्वस्य आत्मसम्मानं पुनः स्थापयितुं शक्नुवन्ति। विशरणानि प्रददन् सः अवदत् यत् जलशक्तिविभागेन सर्वाधिकं नियुक्त्यः

४१९ इति कृतम्, यत्र १०० तृतीयश्रेण्याः ३१९ चतुर्थश्रेण्याः च पदानि सन्ति। अनेन चिरकालात् प्रतीक्षमाणानां परिवारानां कृते महदाश्रयं प्राप्तम्। तदतिरिक्तं लोकनिर्माणविभागे १७५ नियुक्त्यः कृताः, येषु १५ जेओए (आईटी) १६० बहुकार्यकर्मचारिणः (एमटीडब्ल्यू) च सन्ति। शिक्षाविभागे १२८ नियुक्त्यः कृताः, येषु १०८ तृतीयश्रेण्याः, २० चतुर्थश्रेण्याः च पदानि सन्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् अन्येषु विभागेषु अपि योग्यानां आवेदकानां कृते महतः संख्यायां नियुक्त्यः कृताः सन्ति। गृहविभागे पञ्चसप्ततिनियुक्त्यः कृताः, येषु ५२ पुलिसविभागे, २३ गृहक्षकविभागे च नियुक्त्यः अभवन्। स्वास्थ्य-परिवार-कल्याण-विभागे ३४ नियुक्त्यः, पशुपालनविभागे च ५६ नियुक्त्यः अभवन्। तदतिरिक्तं आयुषः, कृषिः, अग्निसेवा, ग्रामीणविकासः, राजस्वः, नगरविकासः, एचपीटीडीसी, एचआरटीसी इत्यादीनां १९ विभागेषु करुणामूलकनियुक्तिः कृता। मुख्यमन्त्री सुखुः अवदत् यत् पूर्वभाजपासर्वकारेण एतेषां परिवाराणां न्यायात् सामाजिकसुरक्षायश्च बहुवर्षपर्यन्तं विना कारणं वंचितम्। एतत् पूर्वसर्वकारस्य गम्भीरविफलता इति वदन् सः अवदत् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारेण पूर्वसर्वकारस्य एताः त्रुटयः अन्यायाः च सम्यक् कृत्वा एतेषां योग्यपरिवारानाम् वेदनाम् अवगत्य प्राथमिकतारूपेण नियुक्त्यः प्रदत्ताः। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्यस्य विकासे योगदानं दत्तानां कर्मचारिणां कल्याणाय, तेषां परिवारानां आत्मसम्मानस्य रक्षणाय च प्रतिबद्धतां कृत्वा कार्यं कुर्वन् अस्ति। सः अवदत् यत् सर्वकारस्य सर्वे निर्णयाः जनकल्याणं प्रति गृह्यन्ते, एषा उपलब्धिः न केवलं प्रशासनिकदक्षतां प्रतिबिम्बयति अपितु प्रत्येकं योग्यपरिवाराय सम्मानं, संवेदनशीलतां, न्यायं च प्रदातुं सर्वकारस्य दृढनिश्चयं प्रतिबिम्बयति।

सरदारपटेल- विश्वविद्यालय- मंडीतः प्रथमतया संकायानान् आदानप्रदानकार्यक्रमस्य प्रारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा। सरदारपटेलविश्वविद्यालय मंडी इत्यत्र प्रथमतया संकाय- आदान-प्रदानकार्यक्रमस्य प्रारम्भः जातः। अस्मिन् इतिहासविभागस्य विभागाध्यक्षः डॉ. राकेशकुमारशर्मा जनवरीमासस्य 6तः 12 दिनांकपर्यन्तं सरदारपटेलविश्वविद्यालयः वल्लभः विद्यानगरं, गुजरातस्य प्रवासे गमिष्यति। अयं कार्यक्रमः उभयोः विश्वविद्यालययोः मध्ये जातस्य सहमतिज्ञापनस्य (एमओयू) अन्तर्गतम् आयोज्यते। अवसरेऽस्मिन् विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः आचार्यः ललितकुमारअवस्थी अवदत् यत् सरदारपटेल- विश्वविद्यालयः वल्लभः, विद्यानगरेण सह शैक्षणिकं शोधसहयोगं च सुदृढीकर्तुं संकाय आदान- प्रदानकार्यक्रमस्य की प्रारम्भः जातः। तेनोक्तं यत् अनेन शिक्षकाः, विद्यार्थिनश्च राष्ट्रीयस्तरे अकादमिक- अनुभवानाम् आदानप्रदानस्य अवसरः प्राप्स्यन्ति। आचार्यः अवस्थी उक्तवान् यत्

सरदारवल्लभभाईपटेलवर्यस्य 150तमायां जयन्त्यवसरे आयोजितेषु कार्यक्रमेषु पूर्वतने समयेऽपि छात्र- आदान- प्रदानकार्यक्रमस्य अंतर्गतम् इतिहासविभागस्य छात्राः सरदारपटेल- विश्वविद्यालयः वल्लभः विद्यानगरम् गतवन्तः आसन्। तस्यामेव शृंखलायां संकायस्तरे इदं महत्त्वपूर्णं चरणमस्ति। डॉ. राकेशकुमारशर्मा एतं विश्वविद्यालयाय गौरवस्य विषयम् अकथयत्। सः उक्तवान् यत् कुलपतिवर्यस्य दूरदृष्टेः अकादमिक- दृष्टिकोणस्य च परिणामस्वरूपम् अयमवसरः प्राप्तः। सः उक्तवान् यत् स्वप्रवासे सः स्नातकोत्तर कक्षासु अध्यापनं करिष्यति। अपि च शोधार्थिभिस्सह अकादमिकचर्चां करिष्यति। इतिहासविभागस्य कार्यप्रणालीं निकटतया अवगन्तुम् अयं कार्यक्रमः उभयोः विश्वविद्यालयोः मध्ये शैक्षणिकसहयोगः नवीनदिशि अग्रे गमिष्यति। अनेन शोधस्य शिक्षणस्य च गुणवत्ता इतोऽपि सुदृढा भविष्यति।

कार्यकर्ता सदैव निस्वार्थं कार्यं करोति- हेमराजः

हिमसंस्कृतवार्ता:- सरोज शर्मा

हिमाचल प्रदेशस्य ऊनामण्डले संस्कृभारती सङ्घटनेन आयोजितस्य बिलासपुरविभागस्य प्रबोधनवर्गस्य पञ्चमः दिवसः पूर्णः। अत्र छात्राः आदिनं संस्कृतसम्भाषणस्य अभ्यासं कुर्वन्ति। छात्राणां दिनचर्या निश्चिता अस्ति। वर्गस्य पञ्चमे दिवसे छात्राणाम् उत्साहः इतोऽपि वर्धितः। छात्राः संस्कृतसम्भाषणस्य उत्तमान् प्रयासान् कुर्वन्तः सन्ति। पञ्चमे दिवसे छात्राणाम् उत्साहवर्धनाय चर्चासत्रे संस्कृतभारती इति सङ्घटनस्य प्रान्तकोषप्रमुखः हेमराजमहोदयः उपस्थितः आसीत्। अस्मिन् चर्चासत्रे 'कार्यकर्ता' इति विषये चर्चा विहिता। महोदयः उक्तवान् यत् कार्यकर्ता सः भवति यः स्वार्थं विना कार्यं करोति। संस्कृतभारती सङ्घटनस्य कार्यकर्ता अन्येषां कार्यकर्तृणां निर्माणं करोति। सः एकं लक्ष्यं स्वीकृत्य कार्यं करोति। अस्य संघटनस्य मुख्यम् उद्देश्यमस्ति संस्कृतेन भारतस्य सर्वाङ्गीणोन्नतिः इति। कार्यकर्ता सः भवति यस्य चित्तः, वाणी, कार्यं च समानं भवति। यथा तस्य चित्तः भवति तथा एव वाणी भवति। यथा वाणी भवति तथा एव सः कार्यं करोति। कार्यकर्तुः प्रथमं दायित्वं भवति- संस्कृतं मम भाषा इति स्थाने मम ग्रामे संस्कृतं स्यात्, मम देशे संस्कृतं स्यात्। संस्कृतस्य प्रचाराय, प्रसाराय च सः शिबिरं चालयति। बालकेन्द्राणि, स्तोत्रकेन्द्राणि, गीतापाठकक्षाः च चालयति। अङ्गीकरणं तस्य सर्वोत्तमः गुणः। सः कदापि निराशः न भवति। संस्कृतस्य प्रचाराय प्रसाराय च सः बहुविधान् प्रयासान् करोति। यदा अस्माकं अभ्यासे निरन्तरता भवति तदा नूनमेव लक्ष्यस्य प्राप्तिर्भवति।

AIIMS BILASPUR - एम्स-बिलासपुरे उद्घाटित हृदय शल्यक्रियायाः आरम्भस्य सिद्धता, उत्तरभारते आधुनिकं हृदयरोग-केन्द्रं भविष्यति

भविष्यति। अत्र शीघ्रमेव उद्घाटित-हृदय-शल्यक्रियाया आरम्भस्य सिद्धता क्रियते। संस्थान-प्रशासनं कार्डियोलॉजी तथा कार्डियोथोरेसिक् एण्ड वैस्कुलर सर्जरी (सीटीवीएस) विभागयोः सुदृढीकरणाय निर्णायकानि पदानि अग्रसारितवान् अस्ति। विशेषज्ञ-चिकित्सकानां नियुक्त्यर्थं अधिसूचना निर्गता अस्ति। अत्याधुनिक-शल्य-उपकरणानां क्रय-प्रक्रियापि आरब्धा अस्ति। कार्डियोलॉजी तथा सीटीवीएस विभागयोः पदपूर्तिं शीघ्रं कुर्वन् एम्स-प्रशासनं चिकित्सक-अभाव-निवारणाय नियुक्ति-प्रक्रियायै प्राथमिकतां दत्तवान् अस्ति। कार्डियोलॉजी-विभागे द्वयोः विशेषज्ञ-पदयोः, तथा सीटीवीएस-विभागे अपि द्वयोः विशेषज्ञ-पदयोः पूरयितुं प्रक्रिया आरब्धा अस्ति। वर्तमानकाले उभयत्र केवलं एकः संकाय-सदस्यः अस्ति, येन कारणेन अद्यावधि एम्स-बिलासपुरे मुक्त-हृदय-शल्यक्रिया आरब्धा न अभवत्। एतासां नियुक्तीनां पश्चात् एम्स-बिलासपुरे हृदय-चिकित्सायै विशेषज्ञाणां सम्यक् दलम् उपलब्धं भविष्यति, येन आपत्कालीनाः तथा जटिलाः शल्यक्रियाः अपि अत्रैव सम्भविष्यन्ति। संस्थान-प्रशासनस्य कथनम् अस्ति यत् सर्वासां सुविधानां उपलब्धेः पश्चात् भविष्ये एम्स-बिलासपुरं उत्तरभारते आधुनिकतमं हृदयरोग-केन्द्रं भविष्यति।

हिमसंस्कृतवार्ता - बिलासपुरम्। एम्स बिलासपुरात् अधुना गम्भीरहृदयरोगिणां शिमला अथवा चण्डीगढ़ं प्रति प्रेषणस्य अनिवार्यता शीघ्रमेव समाप्ता

आदिकाय प्रथमजन्मदिवसस्य शुभकामना

आदर्शज्ञानविद्यालयस्य छात्राः देशभक्तिगीते नृत्यं कृतवन्तः

वार्षिकपुरस्कारवितरणसमारोहे बालकाः मनोहरं प्रदर्शनं कृतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता बड़खर कांगड़ा हिमाचल (चंद्र शर्मा)। आदर्शज्ञानविद्यालयस्य वार्षिक समारोहं बहु उत्साहेन आचरितम्। छात्राः स्वस्य बहुपक्षीयप्रतिभानां प्रदर्शनं कृतवन्तः येन कार्यक्रमः महतः सफलः अभवत्। उपस्थिताः मातापितरः स्वबालानां प्रदर्शनस्य आनन्दं लब्ध्वा, गर्वं च अनुभवन्ति स्म। छात्राः मनोहरनृत्यैः, प्रभावशालीनाट्यप्रदर्शनैः, योगप्रदर्शनैः, सुसङ्गीतेन च प्रेक्षकान् मंत्रमुग्धं कृतवन्तः। प्रत्येकं प्रदर्शनं प्रेक्षकाणां निरन्तरं तालीवादने, प्रशंसा च प्राप्यते स्म। बालानाम् आत्मविश्वासं, सृजनशीलतां, निहितक्षमतां च प्रदर्शयितुं एषः आयोजनः एकः शक्तिशाली मञ्चः इति सिद्धः अभवत्। सामाजिकमाध्यमानां प्रभावः नाटकीयप्रदर्शनानां माध्यमेन प्रदर्शितः। प्रदर्शनानां माध्यमेन छात्राः समाजाय प्रेरणादायकान् सन्देशान् प्रसारितवन्तः।

नाटकीयप्रदर्शनेषु सामाजिकमाध्यमानां वर्धमानं प्रभावं तस्य सकारात्मकं नकारात्मकं च पक्षं प्रभावीरूपेण प्रस्तुतम्। योगप्रदर्शनेषु शारीरिक-मानसिक-भावनात्मक-स्वास्थ्यस्य महत्त्वं प्रकाशितम्। नृत्यैः, भाषणैः, नाटकैः च समकालीनविषयेषु सार्थकसन्देशाः अपि प्रसारिताः आसन्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता विद्यालयस्य प्राचार्यः सुधीरशर्मा, मुख्यातिथिषु अरनी विश्वविद्यालयस्य कांगड़ा हिमाचलप्रदेशस्य रजिस्ट्रारः त्रिलोचनसिंहः, विद्यालयस्य निदेशकः मेहरुन्निषा च आसन्। मुख्यातिथिः पंडितरमेशशास्त्री मन्त्रजपं कृत्वा विद्यादेव्याः सरस्वत्या चित्रं पुरतः दीपं प्रज्वलितवान्। ९ कक्षायाः क्रतिका सह तस्याः सखीभिः सह सरस्वतीदेव्याः स्तुतिः गीतवती। बनिका अष्टमश्रेणीतः तस्याः मित्रः सह मुख्यातिथेः स्वागतार्थं गीतं गीतवती। शास्त्रा शर्मा तस्याः यूकेजी सहपाठिभिः सह गणेशबन्धनया कार्यक्रमस्य आरम्भः कृतः। तदनन्तरं ११ कक्षायाः छात्रा भूमिका तस्याः दलेन सह पञ्चाबीभाङ्गड़ाया कृते बहु तालीवादने उत्साहं च प्राप्तवन्तः।

भगिनी निवेदिता

भगिनी निवेदिता इति स्वामिविवेकानन्देन प्रदत्तं नाम। तस्याः वास्तविकं नाम तु मार्गरेट एलिजबेथ नोबल आसीत्। भारतस्य स्वतन्त्रतासङ्ग्रामे तस्याः अपि अविस्मरणीयं योगदानं वर्तते। मेडलीन् स्टेड्, एनी बेसन्ट् सदृशम् एषा अपि भारतमातुः विदेशिपुत्री। एषा अपि सर्वस्वं त्यक्त्वा भारतस्वतन्त्रतायै योगदानम् अयच्छत्। मेडम कामा-द्वारा निर्मितस्य "वन्दे मातरम्"-ध्वजस्य अनुसरणं कृत्वा अनया अपि भारतीयराष्ट्रध्वजस्य निर्माणे स्वयोगदानं कृतम्। स्वामिविवेकानन्दस्य जीवनीलेखने अपि एतस्याः महद्योगदानं वर्तते। विंशतितमोऽब्दे भारतवत् अन्ये बहवः देशाः अपि इङ्ग्लैण्ड-देशस्य अधीनाः आसन्। तेषु आयर्लैण्ड-देशः अपि अन्यतमः। भारतीयक्रान्तिकारिवत् तस्मिन् देशे अपि स्वतन्त्रयोद्धारः मातृभूमेः स्वतन्त्रतायै सक्रियाः आसन्। आयर्लैण्ड-देशे सेम्युअल् नोबल्-नामकः एकः "पादरी" (padre) आसीत्। सः धर्मप्रचारेण सह मातृभूमिस्वतन्त्रतायै अपि कार्यं करोति स्म। सेम्युअल् इत्यस्य पत्नी मेरी यदा प्रसूता आसीत्, तदा सा अवदत्, "यदि आवयोः शिशोः जन्म निर्विघ्नेन भविष्यति, तर्हि आवां स्वशिशुम् ईश्वरसेवायां योजयिष्यावः" इति। परन्तु सेम्युअल् अवदत्, "न भोः! आवयोः शिशुः ईश्वरकार्याय न किन्तु मातृभूमिस्वतन्त्रतायै कार्यं करिष्यति" इति।

संकट चतुर्थी उपवासः जनवरी ६

हिमसंस्कृतवार्ता बड़खरकांगड़ा। संकटचतुर्थी लम्बोदरसंकष्टि चतुर्थी उपवासः इत्यनेनापि ज्ञायते। स्त्रियः स्वसन्ततिभ्यः क्लेशेभ्यः रक्षणाय दीर्घायोः कृते एतत् उपवासं कुर्वन्ति। प्रख्यातः ज्योतिषी आचार्यचन्द्रशर्मा व्याख्यातवान् यत् एतस्य उपवासस्य पालनेन सर्वेषां इच्छाः पूर्णाः भवन्ति। अस्मिन् दिने भगवान् गणेशः पूज्यते। तदतिरिक्तम् अस्मिन् दिने चन्द्रदेवः पूज्यते। पूजाकाले भगवतः गणेशस्य कथाः संस्कारानुसारं श्रूयन्ते, पूज्यन्ते च। सार्यकाले चन्द्रोदयानन्तरं पूज्यन्ते दृश्यन्ते च। चन्द्रं प्रार्थनां कृत्वा एव उपवासस्य समाप्तिः भवति। संकटचतुर्थी तिलकुटचौथः, माघीचौथः इति नाम्नापि प्रसिद्धा अस्ति। अयं उपवासः माघमासस्य कृष्णपक्षस्य (कृष्णपक्षस्य) चतुर्थ्या तिथौ भवति। भगवते गणेशाय समर्पितः अयं उपवासः बहुविशेषः अस्ति। अस्मिन् उपवासे तस्य दिव्यं लम्बोदररूपं पूज्यते। भक्ताः संकष्टि चतुर्थी उपवासं कुर्वन्ति, पूजां कुर्वन्ति, प्रज्ञां, शक्तिः, विघ्ननिवारणाय च आशीर्वादं याचन्ते।

संकटचतुर्थी उपवासः कदा भविष्यति ?

माघमासस्य कृष्णपक्षस्य (कृष्णपक्षस्य) चतुर्थीतिथिं प्रतिवर्षं लम्बोदरसंकष्टिचतुर्थीव्रतं भवति। अस्मिन् वर्षे २०२६ तमे वर्षे जनवरी ६ दिनाङ्के मंगलवासरे

उपवासः भविष्यति। माघमासस्य चतुर्थी तिथिः २०२६ जनवरी ६ दिनाङ्के प्रातः ०८:०१ वादने आरभ्यते, २०२६ जनवरी ७ दिनाङ्के प्रातः ०६:५२ वादने समाप्ति भविष्यति चन्द्रोदयसमयः सायं ०८:५४ वादने कांगड़ाजनपदे।

संकटचतुर्थ्यां किं कर्तव्यम्

प्रातः स्नानं कृत्वा उपवासस्य व्रतम्। यथाविधिना गणेशं पूजयेत्। संकटचतुर्थी व्रतकथा पठन्तु। तिलस्य लड्डुः नैवेद्यरूपेण समर्पयन्तु। मन्दिरेभ्यः वा निर्धनेभ्यः वा तिलानि, धान्यानि, धनं च दानं कुर्वन्तु। रात्रौ चन्द्रं दृष्ट्वा खादन्तु।

अवश्यमेव एतत् उपायं

स्वहिताय प्रयतस्व

आर्थिककष्टात् निवृत्तिं प्राप्तुं संकटचतुर्थीपूजायां भगवते गणेशाय घृतं गुडं च अर्पयन्तु। प्रसादं स्वीकुर्वन्तु। धार्मिकानुसारं एषः उपायः आर्थिकसमस्यानां निवृत्तिं ददाति, गणेशस्य आशीर्वादेन समस्यानां समाधानं भवति। संकटचतुर्थी दिने गणेशाय दुर्वातुणं अवश्यं समर्पयेत्। अस्मिन् काले जीवने सुखं शान्तिं च प्राप्त्यर्थं भगवन्तं प्रार्थयन्तु। धर्मानुसारेण एतस्य उपायस्य अनुसरणं भक्तस्य सर्वकामना पूरयति।

गणेशमंत्रम्

- ॐ वक्रतुण्ड महाकाय सूर्य कोटि समप्रभा। निर्विघ्नं कुरु मे देव, सर्व कार्येषु सर्वदा।
- ॐ एकादन्ताय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि तन्नो दन्तिः प्रचोदयात्

अद्वैतविद्यामन्दिरे संस्कृतसम्भाषण- शिविरस्य समापनसमारोहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- प्रवेशकुमारशुक्लः, गुजरातम्
(सुखदेवसेवासंस्थानस्य महत्सहयोगेन, जी. डी. मोदी कालेज ऑफ आर्ट्स इत्यस्य महाविद्यालयस्य संस्कृताध्ययनकेन्द्रस्य शिक्षकेण च संस्कृतसम्भाषणशिविरं सञ्चालितमस्ति। अद्य संस्कृतभाषणशिविरस्य समापनसमारोहः कार्यक्रमः सुसम्पन्नः अभवत्। एतत् सम्भाषणशिविरं 24 दिसम्बरतः 4 जनवरीपर्यन्तम् आसीत्। संस्कृतभारती गुजरातम्, केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य संस्कृताध्ययनकेन्द्रं, सुखदेव-सेवासंस्थानं पालनपुरं च एतासां संस्थानां सहयोगः आसीत्। संस्कृतसम्भाषणशिविरस्य आयोजनं पालनपुरनगरस्य अद्वैतविद्यामन्दिरे, जसरायां जातम् आसीत्। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं भागवतः कौटिल्यः नवीनजोशी च अकुर्वन्। कार्यक्रमस्य आदौ भारतमातुः पूजनं सर्वैः जातम्, एतस्य अनन्तरं मंगलाचरणं कल्पेश कालुः च भ्रातरौ कृतवन्तौ। एतस्य अनन्तरं ध्येयमन्त्रं समीरः श्रवणः च कृतवन्तौ, स्वागतगीतम् अभूत्। स्वागतगीतम् अनन्तरं मञ्चे विद्यमानानां सर्वेषाम् अतिथीनां परिचयं प्रास्ताविकभाषणञ्च नवीनजोशीमहोदयः अकरोत्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षरूपेण अद्वैतविद्यासङ्घस्य सञ्चालकः मनोजदवेमहोदयः आसीत्। अद्य अतिथिरूपेण अद्वैतविद्यालयस्य वित्तविभागस्य प्रमुखः मेहुलदवेमहोदयः आसीत् महोदयेन उक्तं यत् संस्कृतभाषा पुराणानां वेदानां च वर्तते, एषा भाषा सर्वासं भाषाणां जननी अस्ति। संस्कृतभाषा सरला मधुरा भाषा वर्तते, छात्राः संस्कारान् संस्कृतं पठित्वा एव ज्ञास्यन्ति, भारतीयसंस्कृतिः विशिष्टा संस्कृतिः अस्ति। अस्माभिः सर्वैः विशेषतः ध्यानं दातव्यम्। उद्घाटनकार्यक्रमस्य मुख्यातिथिरूपेण सुखदेवसेवा-संस्थानस्यसञ्चालकः यशवन्तशास्त्रिवर्यः आसीत्।

महोदयेन उक्तं यत् सुखदेवसेवा- संस्थानस्य बहवः कार्यक्रमाः प्रचलन्ति यथा श्रीमद्भगवत्-ज्ञान-गीता, संस्कृतस्य प्रचारः, गौसेवा, श्रीमद्भगवत्कथा च इत्यादयः प्रचलन्ति। सुखदेवसेवासंस्थानं संस्कृतस्य कृते सर्वदा कार्यं करोति। महोदयेन संस्कृतभावत्याः परिचयं कारयित्वा संस्कृतभाषायाः महत्त्वं संस्कृतसम्भाषणस्य वैशिष्ट्यञ्च साररूपेण उक्तम्। एषा भाषा व्यवहारिकी भाषा भूयात् एवञ्च संस्कृतभाषा नैतिकजीवने बहु-महत्त्वपूर्णभाषा वर्तते। अस्मिन् कार्यक्रमे बहवः छात्राः भागं ग्रहीतवन्तः। कार्यक्रमे संस्कृतगीतं, स्वागतगीतं, अनुभवकथनम्, अभिनयगीतं गीताश्लोकान् च एताः प्रस्तुतिः छात्राः अकुर्वन्। संस्कृतसम्भाषणशिविरस्य विशिष्टानुभवकथनं गौतममहोदयेन कृतम्। कल्पेशः, कालुः, समीरः, श्रवणः, कौटिल्यः, भागवतः, शैलेशः, कृष्णः, गौतममहोदयः, विजयः, महेन्द्रः, अनिलः, चिरागः, प्रिया, श्रिया, दीपिका, च एतेषां द्वारा प्रस्तुतयः जाताः। संस्कृताध्ययनकेन्द्रस्यप्रशिक्षकेन हरिश्चन्द्रमहोदयेन प्रमाणपत्रीय-पाठ्यक्रमस्य दक्षतापाठ्यक्रमस्य च द्वयोः विषये उक्तम्। अद्वैतविद्यालयस्य शिक्षकः नवीनजोशीमहोदयः सर्वेषाम् अतिथीनां छात्राणाञ्च आभारं ज्ञापितवान्। कार्यक्रमस्य समायोजनं नवीनजोशी छात्रावासस्य प्रमुखः हरसनमहोदयः च कृतवन्तौ। उद्घाटनकार्यक्रमे समापनकार्यक्रमे च विद्यालयस्य सञ्चालकः मनोजदवेमहोदयः, यशवन्तमहोदयः, मेहुलदवेमहोदयः, दीपिकाभगिनी, अन्याः छात्रावासस्य भगिन्यः, नवीनजोशी, हरसनमहोदयः, हरिश्चन्द्रः, विद्यालयस्य आधिकारिणः विद्यालयस्य शिक्षकाः शिक्षिकाः इत्यादयः उपस्थिताः आसीन्। कार्यक्रमे 100 छात्राः उपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमस्य कल्याणमन्त्रेण समापनं जातम्।

जय जलाराम आयुर्वेदिक मेडिकल कॉलेज, शिवपुरी, गोधरा स्थित संहिता सिद्धान्त एवं संस्कृत विभागे व्याख्यानमाला

जय जलाराम आयुर्वेदिक मेडिकल कॉलेज, शिवपुरी, गोधरा स्थित संहिता सिद्धान्त एवं संस्कृत विभाग तथा संस्कृत क्लब के संयुक्त तत्वावधान में दिनाङ्के 05/01/2026 संस्कृत विषयक अतिथि व्याख्यानस्य सफलम् आयोजनं सम्पन्नम्। अस्मिन् कार्यक्रमे प्रख्यात संस्कृत विद्वान् श्री संजय जोशी महोदयः द्वारा “संस्कृत उच्चारण-स्थान” विषयमाधृत्य अत्यन्तं ज्ञानवर्धकं व्याख्यानं प्रदत्तम्। व्याख्याने कण्ठ्य, तालव्य, मूर्धन्य, दन्त्य तथा ओष्ठ्य वर्णानां शुद्धोच्चारणं उदाहरणैः सह स्पष्टतया विवेचितम्। महाविद्यालयस्य आचार्यगणाः तथा बी.ए.एम.एस. छात्राः उत्साहपूर्वकं सहभागितां कृतवन्तः। अस्य व्याख्यानस्य माध्यमेन संस्कृतपाठन-पाठनयोः तथा श्लोकोच्चारणे विशेषः लाभः प्राप्तः। कार्यक्रमस्य अन्ते अतिथि-वक्तुः सम्मानं कृत्वा धन्यवाद-ज्ञापनं समर्पितम्। एषः अतिथि-व्याख्यानः संस्कृताध्ययनस्य दृष्ट्या अत्यन्तं उपयोगीः एवं प्रेरणादायकः अभवत्।

"लौकिकन्यायकोशः"

"आम्नान् पृष्ठः कोविदारान् आचष्ट इति न्यायः"
एकः अपरः 'अत्र आम्रवृक्षाः कुत्र सन्ति' इति पृष्ठवान्। अपरः आम्रवृक्षाणां विषये किमपि अनुक्त्वा कोविदारवृक्षाणां विषये विवरणं दत्तवान्। एतादृशसंदर्भे वक्तुः वचने विश्वासः करणीयः वा न वा इति शङ्का भवति। असंबद्धम् उत्तरं यः ददाति तस्य विषये अस्य न्यायस्य प्रयोगः क्रियते। {दृष्टव्यम्- महाभाष्यम् २-१-४५}

डा वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

भोजनं वितरितम्। यदा ग्राहकेन तस्मै पारितोषिक-रूपेण (Tip) धनं दातुं प्रयत्नः कृतः, तदा तेन तत् विनम्रतया अस्वीकृतम्। तेन कथितम् यत् "मम केवलं भवतां 'शुभ-मूल्याङ्कनम्' (Rating) एव आवश्यकम्, न तु धनम्" इति।

नन्दिनी- अहो, तस्य त्यागः प्रशंसनीयः। अन्ते इमां हास्य-वार्तां शृणु। एकस्मिन् कार्यालये 'सहभोजन-उत्सवः' (Potluck) कारितः। तत्र एकेन प्रबन्धकेन अत्युत्तमं भोजनं नीतम्। परन्तु तेन स्वियम् सङ्गणक-यन्त्रम् (Laptop) एव गृहे विस्मृतम्! भोजनम् आनीतम्, किन्तु कार्य-साधनं न। तस्य एषा अवस्था दृष्ट्वा सर्वे हसन्ति।

काव्या- विचित्रः खलु सः प्रबन्धकः! भोजनं लब्धम्, किन्तु स्मृतिः गता! अस्तु, अद्यतनी वार्ता एतावत्येव।
नन्दिनी- आम्। इदानीं विरामस्य समयः आपतितः। श्वः पुनः नूतन-वार्ताभिः सह उपस्थिते भविष्यावः। तावत् पर्यन्तं, नमो नमः।

हिमसंस्कृतवार्ता: , ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्तासंवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।
काव्या- नमस्ते नन्दिनि। अद्य मया बुन्देलखण्ड-मार्गे प्रवृत्ता एका विचित्रा घटना श्रुता। 'रील-भाउजी' नाम्ना एकया महिला प्रख्यापयित्रया चलद्-वाहनस्य उपरि स्थित्वा नृत्यं कृतम्। तस्याः एतत् साहसम् दृष्ट्वा आश्चर्यः तस्याः कृते पञ्चशताधिक-द्वाविंशति-

सहस्र-रूप्यकाणां (२२,५००) दण्डः घोषितः।
नन्दिनी- युक्तमेव कृतम् तैः। मार्गे ईदृशं नर्तनं तु मूर्खता एव। श्रूयताम्, अन्यत् अपि एकं कौतुकं मया दृष्टम्। केनचित् नरेण वस्त्र-क्षालन-यन्त्रे एकः गुरुः पाषाण-खण्डः स्थापितः। तेन यदा यन्त्रं चालितं, तदा तत् क्षणमात्रेण एव भग्नम् जातम्। सः कथितवान् अस्ति यत् एतत् केवलं 'परीक्षणम्' कृतम्।
काव्या- सत्यं वदसि, सः तु धनस्य नाशः एव। इदानीं मम पार्श्वे एका हृदयस्पर्शनी वार्ता अस्ति। एकेन भोजन-वितरकेण स्वस्य लघु-बालकेन सह गृहेषु